

Старшыня Савета Міністраў ССРСР М. С. Хрушчоў прыняў англійскага выдаўца пана Роя Томсана і меў з ім гутарку. Гутарка адбылася ў Цалінным краі, дзе М. С. Хрушчоў працягваў знаёміцца з работай саўгасаў на цалінных землях.

На Выстаўку дасягненняў

народнай гаспадаркі ССРСР, дзе праходзіць агляд работ наватараў рэспублікі, паехала другая група віцебскіх умельцаў. Узначальвае яе вопытны рацыяналізатар станкабудаўнічага завода імя Камінтэрна Пётр Пачкаеў. Усяго на ВДНГ дэманструецца звыш 200 экспанатаў з Ві-

цебшчыны. Гэта ўніверсальныя аўтаматы і паўаўтаматы, інструмент і прыстасаванні, зробленыя рукамі наватараў.

Гэтымі днямі ЦК КПСС і Савет Міністраў ССРСР прынялі пастанову «Аб змяненні тэрміну навучання ў сярэдніх агульнаадукацыйных школах з вытворчым навучаннем». У сярэдніх агуль-

наадукацыйных працоўных політэхнічных школах з вытворчым навучаннем на базе васьмігадовай школы ўстаноўлен замест трохгадовага — двухгадовы тэрмін навучання.

Радыёлу з рэвербератарам «Мінск-65» стварылі канструктары Мінскага радыёзавода. Рэверберацыя — гэта імітацыя стэрэафоні гучы. Пры праслухванні радыёперадач або грамплацінак ствараецца своеасаблівае рэха, якое надае гучы прыгожы і прыемны тэмбр.

Кожны год у Маскве наладжваюцца традыцыйныя выстаўкі кветак. Сёлета такія выстаўкі адбыліся ў адным з павільёнаў ВДНГ ССРСР. Адно з цэнтральных месцаў адведзена на ёй беларускім кветкаводам. Кветкі прыслалі трыста зялёнага будаўніцтва Мінска, Брэста,

Гомеля, Слоніма, Магілёва, Баранавіч.

На працягу тыдня ў Гродна гасціла група медыцынскіх работнікаў з Узбекскай ССРСР. Яны пабывалі ў медыцынскіх установах горада, у Індурскай бальніцы Гродзенскага раёна, наведалі легендарную заставу імя Віктара Усва.

Такарны станок, які можа апрацоўваць дэталі даўжынёй у 10 метраў і вагой 65 тон, запушчан у серыйны выпуск на Краматорскім заводзе цяжкага машынабудавання.

Закончана будаўніцтва новага бальнічнага гарадка ў Краснаполлі. Усе кабінеты бальніцы забяспечаны найноўшым абсталяваннем. Падрыхтавана да здачы ў эксплуатацыю новае памяшканне фельчарска-акушэрскага пункта ў калгасе «Бальшавік».

Голас Радзімы

№ 54 (839)

Жнівень 1964 г.
Цана 2 кап.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

«СССР — ФРАНЦЫЯ»

У Мінску адбылася ўстаноўчая канферэнцыя па стварэнню Беларускага аддзялення таварыства «СССР — Францыя». У ёй прынялі ўдзел грамадскія дзеячы рэспублікі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, прамысловых прадпрыемстваў, калгасаў, устаноў культуры.

Як заявіў у сваім дакладзе на канферэнцыі беларускі пісьменнік І. П. Мележ, стварэнне Беларускага аддзялення таварыства «СССР — Францыя» поўнаасцю адпавядае імкненню грамадскасці рэспублікі да далейшага расшырэння і ўмацавання традыцыйных дружальных сувязей з Францыяй. Беларускі народ заўсёды адчуваў і адчувае глыбокія сімпатыі і дружальныя пачуцці да французскага народа, які ўнёс велізарны ўклад у скарбніцу сусветнай культуры.

Прапанову аб стварэнні Беларускага аддзялення таварыства «СССР — Францыя» падтрымалі ў сваіх выступленнях інжынер Мінскага камвольнага камбіната А. І. Кажурын, загадчык кафедры Мінскага медыцынскага інстытута, доктар біялагічных навук прафесар А. А. Логінаў, мастак В. І. Стальмашонак.

Удзельнікі канферэнцыі аднагалосна прынялі пастанову аб стварэнні ў рэспубліцы аддзялення таварыства «СССР — Францыя». Выбрана праўленне на чале з беларускім пісьменнікам І. П. Мележам.

На канферэнцыі з прывітаннем выступілі сакратар камітэта таварыства «Францыя — ССРСР» у Туркуэне Альфрэд Дзюбуа і член камітэта Гілен Дэльтур, якія знаходзяцца ў Мінску.

(БЕЛТА).

НАМ ЁСЦЬ ШТО ПАКАЗАЦЬ

ВОПЫТ
ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ
БЕЛАРУСКАЙ ССР-
МАЛАДЫМ
КРАІНАМ
АЗІІ, АФРЫКІ
І ЛАЦІНСКАЙ
АМЕРЫКІ

У Мінску пачаў сваю работу міжрэгіянальны семінар Арганізацыі Аб'яднаных Нацый «Сацыяльныя вынікі індустрыялізацыі». Ён працягнецца да 25 жніўня. У семінары прымуць удзел прадстаўнікі 20 краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, а таксама супрацоўнікі сакратарыяту ААН. Госцінай сталіцы — спецыялісты з Алжыра, Індыі, Ганы, Малі, Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі, Цэйлона, Інданезіі, Ірана і іншых краін.

Галоўная задача семінара — абмеркаваць увесь комплекс

проблем, звязаных з метадамі і роляй індустрыялізацыі для агульнага эканамічнага, сацыяльнага і культурнага развіцця грамадства.

Што датычыць Беларускай ССРСР, то на нашым вопыце мы пакажам, якім магутным сродкам забеспячэння патрэбнасцей грамадства з'яўляецца пры сацыялізме прамысловая вытворчасць, што толькі на базе развіцця і ўдасканалвання грамадскай вытворчасці магчыма дасягнуць задавальнення растуць матэрыяльных і культурных патрэбнасцей на-

Кузьма КІСЯЛЕУ,
міністр замежных спраў БССР

рода. На канкрэтных прыкладах Беларускай ССРСР удзельнікі семінара змогуць пераканацца ў тым, наколькі неабходна індустрыялізацыя краінам, што развіваюцца, якая вялікая яе роля ў ліквідацыі вынікаў каланіялізму і эканамічнай залежнасці ад былых каланіяльных дзяржаў. Выкарыстоўваючы перавагі сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі, беларускі народ за пасляваенны перыяд узяў з попелу і руін гарады і вёскі, прадпрыемствы, калгасы і саўгасы, дабіўся высокіх тэмпаў росту прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці. Гэта было не проста аднаўленне даваенных прадпрыемстваў, а пераўзбраенне ўсёй прамысловасці рэспублікі на зусім новай тэхнічнай аснове.

Нам ёсць што паказаць, ёсць пра што раскажаць нашым гасцям — удзельнікам семінара. За пасляваенныя гады ў рэспубліцы пабудаваны такія гіганцкія прадпрыемствы, як два беларускія аўтазаводы, трактарны, моторны, падшыпнікавы, мотавеласіпедны заводы, буйныя станкабудаўнічыя прадпрыемствы, завод аўтаматых ліній, гадзіннікавы завод і іншыя. Беларусь становіцца краем вя-

На здымку: пасяджэнне міжрэгіянальнага семінара ААН у Мінску.

На тыдзень дня

На палях Савецкай Беларусі ідзе жніво. Зямля шчодро аплачвае працу хлебароба. А праца яго была плённай і самаадданай. Калгаснікі і рабочыя саўгасаў рэспублікі зрабілі ўсё, каб атрымаць высокую намалоты і вольныя вынікі. Як паведамілі карэспандэнту «Голасу Радзімы» ў міністэрстве вытворчасці і нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў БССР амаль ва ўсіх гаспадарках атрымліваюць сёлета збожжа значна больш, чым летась.

Услед за абмалотам у рэспубліцы ідзе продаж збожжа

дзяржаве, рыхтуюцца семаньныя фонды пад ураджай будучага года. Значную частку намалочанага хлеба працаўнікі палёў засыпаюць у свае засекі для размеркавання на працядні.

Добрыя весткі ідуць з усіх ураджайных франтоў краіны. У сярэдзіне жніўня надыйшоў час масавага жніва ва ўсходніх жытніцах. Там цяпер працуюць дзесяткі тысяч камбайнаў і іншых уборачных машын. З пачатку ўборкі да сярэдзіны жніўня калгасы і саўгасы краіны скасілі збожжавыя і зернебабовыя культуры на 60 мільёнах 21 тысячы гектараў (без

кукурузы), што складае 48 працэнтаў да плошчы пасаваў. 78 працэнтаў скошаных збожжавых абмалочана. Набліжаецца да завяршэння ўборкі Украіна, Малдавія, Азербайджан, дзе з палёў знята больш дзевяці дзесятых ураджая. Адначасова з касёбай у гэтых рэспубліках заканчваюць абмалот. Паспяхова завяршаюць уборку Паўночны Каўказ, Дон і іншыя паўднёвыя раёны Расійскай Федэрацыі. Украінскія хлебаробы ўжо далі Радзіме 537 мільёнаў пудоў і абяцаюць здаць не менш як 700 мільёнаў. У Расійскай Федэрацыі наперадзе ідуць земляробы Растоўскай вобласці, якія далі 158 мільёнаў пудоў з абячаных 200.

Асабліва радуе савецкіх людзей сваімі ўраджаямі цаліна. Тут на неабсяжных прасторах камбайны бароздзяць хлебнае мора дзень і ноч. Сёлета споўнілася дзевяць год з дня пачатку асваення цалінных зямель. За гэты час цаліна даўно не толькі аплаціла затраты на яе асваенне, але і дала дзяржаве вялікія прыбыткі.

У працаўнікоў палёў нашай рэспублікі ёсць добрая традыцыя. Кожную восень, калі з іржышча ўвозіцца апошні сноп, людзі святкуюць дажынкi. Праходзяць яны з музыкай, песнямі і абавязкова за багатым сталом з караваем з новага ўраджая. Прайдуць такія святы і ў гэтым годзе. Багатым будзе сёлета народны каравай.

БАГАТЫ КАРАВАЙ

НАМ ЁСЦЬ ШТО ПАКАЗАЦЬ

(Пачатак на 1-й стар.)
лікай хіміі. Цяпер насельніцтва нашай рэспублікі, якое складае 3,7 працэнта насельніцтва СССР, дае 17 працэнтаў агульнасаюзага выпуску трактараў, 11 працэнтаў металарэзных станкоў, 17 працэнтаў матацыклаў, 10 працэнтаў лляных тканін. Па маштабах прамысловай вытворчасці Беларусь пакінула далёка ззаду многія эканамічна развітыя капіталістычныя краіны.

Асабліва вялікіх поспехаў ва ўсіх галінах жыцця дасягнуў беларускі народ за апошняе дзесяцігоддзе. Валовае прадукцыя прамысловасці за гэты час павялічылася больш чым у 3 разы. Паспяхова выконваецца сямігадовы план. Аб'ём прамысловай прадукцыі за 5 гадоў сямігодкі павялічыўся на 73 працэнта супраць 51 працэнта, прадугледжанага на гэтыя гады кантрольнымі лічбамі.

Квітнее нацыянальная па форме, сацыялістычная па зместу культура беларускага народа. У 26 вышэйшых навучальных установах авалодваюць рознымі спецыяльнасцямі дзесяткі тысяч юнакоў і дзяўчат. Па колькасці студэнтаў у разліку на 10 тысяч чалавек насельніцтва Беларусь ідзе наперадзе такіх развітых капіталістычных краін, як Францыя, Італія, ФРГ, Бельгія і іншыя.

На семінары будучы абмяркоўвацца наступныя пытанні: прамысловае развіццё ў адносінах да агульнага эканамічнага росту, палітыка прамысловага развіцця і палітыка сацыяльнага развіцця, сацыяльнае абслугоўванне ў прамысловасці, каардынацыя сацыяльнага планавання з планаваннем прамысловага развіцця, роля добраахвотных і

іншых няўрадавых арганізацый у сацыяльным планаванні, якое адносіцца да прамысловага развіцця. Па першаму пытанню «Прамысловае развіццё ў адносінах да агульнага эканамічнага росту» (на прыкладзе Беларускай ССР) выступіць старшыня Дзяржплана БССР, кандыдат эканамічных навук С. Малінін. Па пытанню «Палітыка прамысловага развіцця і палітыка сацыяльнага развіцця» (на прыкладзе Беларускай ССР) зробіць паведамленне дырэктар Інстытута эканомікі Акадэміі навук БССР Ф. Марцінкевіч. Па пытанню «Сацыяльнае абслугоўванне ў прамысловасці» выступіць намеснік міністра сацыяльнага забеспячэння БССР В. Лузгін. Доклад «Людскія рэсурсы і прамысловы рост» зробіць прадстаўнік Цэнтра прамысловага развіцця ААН Г. Цукор з Венгерскай Народнай Рэспублікі. Па пытанню «Сацыяльнае абслугоўванне ў прамысловасці» выступіць пані Сіерс, прадстаўніца Англіі. Доклад на тэму «Жыллёвае будаўніцтва і іншыя камунальныя паслугі» зробіць пані Эчверыя, прадстаўніца ЗША. Па пытанню «Каардынацыя сацыяльнага планавання з планаваннем прамысловага развіцця» выступіць намеснік старшыні Дзяржплана БССР А. Чыжоў. Доклад «Сацыяльнае планаванне ў адносінах да прамы-

словага развіцця» зробіць доктар Чоудры з Індыі. Тэма «Каардынацыя сацыяльнага планавання з планаваннем прамысловага развіцця» прысвечыць спеў выступленне супрацоўнік Еўрапейскага аддзялення ААН Р. Хафізаў (Савецкі Саюз). Па пытанню «Роля добраахвотных і іншых грамадскіх арганізацый у сацыяльным планаванні, якое адносіцца да прамысловага развіцця» выступіць сакратар Беларускага рэспубліканскага Савета прафсаюзаў А. Абуховіч. Доклад «Роля прафсаюзаў ЗША ў сацыяльным планаванні» прачытае прафесар Хаўтон, прадстаўнік ЗША. Па заслуханых дакладах і лекцыях будзе праведзена дыскусія.

Пасля заканчэння работы семінара яго ўдзельнікам будзе прадастаўлена магчымасць выехаць у Брэст і пазнаёміцца з гераічнай цытадэллю, а таксама зрабіць экскурсію ў Беларэжскую пушчу.

Подзвіг беларускага народа ў гады вайны, яго ўклад у справу эканамічнага і культурнага прагрэсу чалавецтва здабылі яму павагу і ўдзячнасць народаў усяго свету. Нязмерна вырас міжнародны аўтарытэт Беларусі. З'яўляючыся адной з членаў-устаноўцаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, Беларуская ССР настойліва і паслядоўна змагаецца за захаванне і перамогу яе прынцыпаў, разам з усімі краінамі вя-

лікай сацыялістычнай садружнасці адстойвае ленінскую знешнюю палітыку мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам, актыўна змагаецца за дружбу паміж народамі, за трывалы мір на зямлі. Беларускі народ гарача вітае прадстаўнікоў маладых краін Азіі, Афрыкі і Паўднёвай Амерыкі, якія прыехалі да нас у Мінск. Ён заўсёды аказваў і будзе аказваць самую гарачую падтрымку прыгнетым народам калоній і залежных краін у іх барацьбе за нацыянальнае вызваленне.

У наш час з асаблівай сілай гучаць поўныя гуманізму і любові да чалавецтва словы заснавальніка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы вялікага Леніна аб тым, што вайна ёсць найвялікшае злачынства супраць чалавецтва. Усё больш і больш людзей на зямлі пераконваецца ў тым, што захаванне ленінскага прынцыпу мірнага суіснавання — гэта адзіна правільны шлях у міжнародных адносінах. Чалавецтва можа і павінна быць пазбаўлена ад бедстваў вайны. Беларускі народ поўны рашучасці і ў далейшым змагацца за мір, дружбу і міжнароднае супрацоўніцтва, за перамогу светлых ідэалаў камунізму. Імкненне яго да гэтага яшчэ раз пацвердзіць прадстаўнікі нашай рэспублікі ў час работы міжрэгіянальнага семінара ААН.

Мінскаму аўтамабільнаму заводу споўнілася 20 год. Цяпер аўтамабілі з маркай «МАЗ» працуюць на розных будоўлях краіны. Іх можна убачыць у многіх краінах Еўропы, Азіі, Афрыкі. Ненаторыя знамянальныя даты з жыцця гэтага прадпрыемства мы друкуем сёння.

БЯЖЫЦЬ ПА ПЛАНЕЦЕ ЗУБРОНАК...

9 ЖНІўНЯ 1944 ГОДА. Савецкі ўрад прыняў пастанову аб стварэнні ў Мінску аўтамабільнага заводу.

7 ЧЭРВЕНЯ 1946 ГОДА. Да гэтага дня на аўтазавод прыйшлі па пуцёўцы камсамолы 1074 маладыя рабочыя.

1948 ГОД. Аўтазавод пачаў серыйны выпуск аўтамабіляў МАЗ-200 і аўтасамазвалаў МАЗ-205.

1944—1950 ГОДЫ. Пабудаваны ўсе асноўныя аб'екты заводу: галоўны корпус, блок ліцейных цэхаў шэрага і коўкага чыгуну, кавальскі і іншыя.

30 КРАСАВІКА 1950 ГОДА. Пайшоў у першую абкатку новы велікагрузны 25-тонны самазвал МАЗ-525. У гэтым жа годзе пачаўся яго серыйны выпуск.

1952 ГОД. Сотні магутных беларускіх машын працавалі на Волга-Данскім канале. Распрацоўваюцца канструкцыі і збіраюцца першыя доследныя 40-тонныя аўтасамазвалы.

1957 ГОД. Выпушчаны першыя 40-тонныя самазвалы.

1959 ГОД. З канвеера сышоў 100-тысячны аўтамабіль МАЗ-205.

1963 ГОД. Па аб'ёму вытворчасці завод ужо выйшаў на ўзровень 1965 года. Прадукцыйнасць працы ў параўнанні з 1945 годам узрасла ў 4,7 раза.

1962—1964 ГАДЫ. Карэнная рэканструкцыя заводу. У строй уступаюць першая чарга новага сталеліцейнага цэха, прэсава-кузаўнога, будуюцца новы канвеер зборкі, тэрмічны цэх, кампрэсарная станцыя.

САКАВІК 1964 ГОДА. З канвеера сышоў 200-тысячны аўтамабіль. А за апошнія дзесяць год выпуск іх вырас амаль у 3 разы, аўтапрычэпаў—у 10 разоў, запасных частак—у 6 разоў.

200 гектараў кукурузы апрацоўвае ў гэтым годзе звеннявы-механізатар калгаса «Кастрычнік» Хойніцкага вытворчага ўпраўлення Мікола Нікалаенка. Расліны дасягнулі трохметравы вышыні.

НА ЗДЫМКУ: звеннявы М. Нікалаенка (злева) і старшыня калгаса Н. Бачышча на кукурузнай плантацыі.

Фота Ч. Мезіна.

У СЛУЦКІХ МАСТАКОЎ

Больш чым дваццаць тысяч чалавек наведалі выстаўку твораў мастакоў Слуцка, якая экспанавалася ў гарадскім Доме культуры.

Асабліваю ўвагу наведвальнікаў прыцягнулі такія рэзультаты П. Уласевіча і У. Садзіна, як «Шахтапраходчык», «Зменз прыйшла», «Партрэт шахцёрэ» і іншыя з серыі аб салігорскіх калійшчыках, партрэт Героя Сацыялістычнай Працы свінаркі калгаса імя Леніна Н. Букзтай, пейзажы і эцюды маляўнічых мясцін Беларусі, Каўказа, Крыма, Сібіры.

М. НИКОЛЬСКИ.

ВЫКОНВАЕМ ВАШУ ПРОСЬБУ, МАРФА ДАНИЛАЎНА

Першы раз яна прыйшла да мяне ў сумныя дні для Амерыкі. Я зспрастй яе паглядзець на тэлебачанні развітанне з Джонам Кенедзі. Прамая, строгая, яна моўчы глядзела на экран. Пасля перадачы я распятаў яе аб жыцці ў ЗША і ў нас, дома. На ўсё яна адказвала адностаўным «добра».

А вось нядаўна ліненскай сонечнай раницы да мяне зноў зайшла яна, «амерыканка». У тыя дні я быў вельмі ўсхваляваны. Вышэйшы орган нашай народнай улады толькі прыняў глыбока чалавечныя дакументы. Я чытаў і перачытваў даклад М. С. Хрушчова, законы, зацверджаныя чацвёртай сесіяй Вярхоўнага Савета СССР. Мною авалодала пацуючы асаблівай гордасці за нашу вялікую Радзіму.

І ў той час якраз пастукала ў мой дом гэта пажылая жанчына.

— Не жэсца я, сыноч, гора мыкала, — уначатку блытана, а потым усё больш трывожна загаварыла яна — Мужу май-

му. Качуру Мікіту Канстанцінавічу, не шанцавала: кідаўся ад памешчыка да памешчыка, а пракарміць сям'ю не мог, таму і паехаў за шчасцем сваім у Амерыку. Але і там не знайшоў яго. Халіла мяне гора з трыма дзецьмі. Ад цяжана да цяжана гнула спіну на памешчыка. Потым сама сабралася за акіян.

Жанчына надойга змоўкла, потым пачала зноў:

— Чаго я там толькі не наглядзелася! Небаскробам Нью-Йорка, заводам Дэтройта аддавалі людзі сваю працу, пот, кроў. А атрымлівалі ўзвмен паўзаладнае існаванне ды вечны страх страціць працу. Не ўсё выносілі такое «шчасце». Ад цяжкай працы зайчасна памёр і мой муж. Доўгія гады дабівалася пенсіі за яго. Але дарэмна. Усё часцей успамінала я Расею...

Неяк асабліва, не па-нашаму вымавіла яна гэтае дарагое нам слова. І я шчыра больш востра адчуў у ёй чалавек, які правёў доўгія і цяжкае жыццё сярод чужых. А яна, з болей паўтарышчы яшчэ некалькі разоў «Расея», залілася слезамі.

— Ну вось, цяпер і я дома! А як угаворвалі мяне, як запалохвалі. Гаварылі: у Савецкім Саюзе на дваіх адны бацінкі, адна блузка на пяцёрых. З голаду

памрэш. Не паслухалася. Дабралася да рускага пасла ў Вашынгтоне і напросілася дамоў.

У Расіі мяне прынялі, як родную. Я адчула подых новага жыцця яшчэ на караблі, калі разам з васьмюстамі «былых рускіх» вярталася на Радзіму. Не забуду цеплыню і клопаты ленінградскіх урачоў, якія лячылі мяне. За мной добра глядзіць мая дачка Надзежда—каласніца арцелі «Сцяг камунізма». Чула па радыё, што прыняты новы добры закон. Дзякуй Савецкаму ўраду: дачка мая, як і ўсе калгаснікі, пенсію атрымае.

Я глядзеш на пясвятлейшы твар жанчыны, на распраўлены маршчынкы і думаю: колькі часу і пакут каштавала гэта адкрыццё! Як дорага — цаной цэлага жыцця — прыйшлося ёй заплаціць за «даброты» славуэтага капіталістычнага «раю»! Берэжліва, як іскарку, пранесла яна праз усе пакуты любоў да Айчыны і цяпер, на старасці год, саграецца яе жыватворным цяплом.

Доўга сядзелі мы ў той дзень. Я расказаў ёй аб суровай барацьбе з фашыстамі, аб пакутах, якія яны прынеслі нашаму народу. Аб партызанках Беларусі, разам з якімі змагаўся, аб планах калгаса, аб сваёй школе.

Развітваючыся з Марфай Данилаўнай, я спытаў, чаму ўсё ж яна прыходзіла, ці не трэба ёй чым-небудзь дапамагчы.

— Ненісьменная я, не магу пісаць. Тяму прашу вас, настаўнік, раскажыце аб гэтым дзеянні. Або напішыце ў газету. Няхай ведаюць усе аб майм жыцці ТАМ і ТУТ.

Развітаўшыся з ёю, я задумаўся. Гэта 82-гадовая жанчына тры гады назад вярнулася са Злучаных Штатаў Амерыкі (таму аднавяскоўцы і клічуць яе «амерыканкай»). Чаму іменна ў гэтыя дні да мяне, настаўніка, а не да папа, прыйшла старая набожная жанчына і падзялілася са мной перажытымі горам, набытым шчасцем?

Думаю, што сэрца яе, як і сэрцы мільёнаў савецкіх людзей, сагрэў вялікі, ленінскі клопат аб чалавеку, аб яго дабрабыце і шчасці. Іменна гэта ўвага да простага працаўніка падштурхнула былую сялянку, якая пакутавала на чужыне, расказаць праўду аб Амерыцы.

І вось я выканаў яе просьбу—напісаў у «Правду».

В. КУЛЕШ.

Настаўнік пачатковай школы с. Турын Мінскай вобласці. «Правда», 9 жніўня 1964 года.

І СНЯЦЦА БЕЛЫЯ БЯРОЗЫ...

З ПРЫЧЫНЫ НЕКАЛЬКІ РАДКОЎ ПІСЬМА ВЕРЫ К.

Добры дзень, Вера Антонаўна! Вы будзеце, мабыць, здзіўлены, што мы абралі гэмай для размовы некалькі радкоў з вашага пісьма ў рэдакцыю. Паверце, мы вельмі радуемся вашым новым пісьмам, заўсёды цікавым, змястоўным. У кожным з іх вы паведамляеце што-небудзь новае са свайго жыцця і жыцця краіны, у якой жывяце ўжо не адзін дзесятак год пасля эміграцыі з дарэвалюцыйнай Беларусі.

— Але якія ж радкі з майго пісьма вам не спадабаліся? — спытаеце вы. — Аб чым гаворка?

Размова пойдзе вольна аб чым. Памяганае, у апошнім пісьме вы, між іншым, напісалі: «Цяпер вы падумаеце, што я сумую па Расіі? Так, вядома, часам сумую, але не так, як пішуць некаторыя ў «Голасе Радзімы», што, маўляў, чужыя неба і месяц па чужой старонцы, а сонца — халоднае. Як можна так сказаць, калі па радзіме ў нас тут зараз паведамлілі, што каацэцтва цепеніцца. І далей: «Мабыць, у мяне душа шыганкі, для мяне ўвесь шар зьяны прыемныя.»

Вось аб гэтых радках і раз-

мова. Прачытаўшы іх, хочацца думаць, што напісалі вы іх проста так, неабдуманна. Размова ідзе аб вялікім пачуцці чалавечым — аб адносінах да радзімы.

Вам, відаць, здаецца, што словы аб «чужым месцы, сонцы і небе», якія сустракаюцца ў пісьмах землякоў на старонках нашай газеты, перавялічаны? У такім разе можна было б зрабіць наступны вывад: газета проста згушае фарбы, і ніякага суму па роднай зямлі ў эмігрантаў няма і ў памяне. Ну, часам успомніць за шклянкай чаю аб беларускай бярозцы або аб знаёмых грыбных мясцінах — і толькі. Адным словам, мімаходам.

Але вось перад намі некалькі пісем з апошняй пошты ў рэдакцыю. Адкрываем адно з іх, чытаем:

«35 год марыў я і думаю аб вяртанні на радзіму. І вось цяпер яна прымае мяне назаўсёды. Ці можа быць большым шчасце, чым маё!»

Гэта з пісьма эмігранта Г. Гапановіча з Канады. А праз некалькі дзён, пакуль рыхтаваўся да друку гэты нумар газеты, мы атрымалі ад яго тэлеграму з Ленінграда: чалавек

нарэшце ступіў на сваю зямлю, спынаецца ў Беларусь. Значыць цяга да радзімы аказалася больш моцнай, чым вымушаная часовай прывызанасць да зямлі за акіянам, больш моцнай, чым нязручнасці падарожжа праз акіяны ў невялікім узросце, больш моцнай за брахмію нацыяналістаў аб «страшным судзе», што нібы чакае кожнага рээмігранта ў СССР.

Ускрываем другое пісьмо — ад земляка І. Мельніка з Англіі. Вось яшчэ некалькі крапінных радкоў: «Вельмі рады ўсім вестачкам аб маёй любімай і незабыўнай радзіме. Як бы я хацеў яе ўбачыць!».

І гэтак далей, і гэтак далей...

Вось аб чым гавораць пісьмы вашых землякоў, Вера Антонаўна, і ў нас няма падстаў сумнявацца ў шчырасці іх пачуццяў. Вялікай сіла — цяга да спаткання з роднай зямлёй прымушае ўсё большую колькасць нашых землякоў-эмігрантаў нярэдка ў сталым узросце адпраўляцца ў далёкую дарогу.

Мы, здаецца, разумеем, чаму вы змаглі напісаць гэтыя дзве фразы. Справа ў тым, што вы, відаць, змешваеце два зусім розныя паняцці, а іменна: любоў да прыгажосці прыроды

наогул (што ўласціва кожнаму чалавеку) і любоў да той зямлі, якая дала чалавеку жыццё, ускарміла яго. Але ці ж можна атоесамліваць іх?

Чужое неба... Чужое сонца... Так, іменна так, хоць яно і адно для ўсіх людзей, хоць усе мы і жывём, як кажуць, пад адным небам. Карацей кажучы, ёсць і павінна быць у кожнага і «сваё» неба, і «сваё» сонца, і чамусьці імі бываюць у людзей іменна неба і сонца радзімы.

За што ж любяць сваю радзіму? Цяжка нават сказаць. Гэта цэлы комплекс пачуццяў, не зусім падуладных нам, і вы таксама гэта добра разумееце, зямлячка. Але ў аснове іх ляжыць галоўнае — горадасць за свой народ, прыроду, сваю краіну і многае іншае. Гэта неўласціва толькі ворагам народа, буржуазным нацыяналістам. (Не падумайце, што мы імкнёмся правесці нейкую паралель паміж пачуццямі гэтых адшчепенцаў і вашымі!) Яны «любяць» сваю радзіму павольму, яны таксама хацелі б пабачыць Беларусь, але не свабоднай, а ў ланцугах, не такой, якой яна стала, а такой, якой яна была — цёмнай, адсталай.

Так, гады сціраюць многае. Але ў некаторых нашых землякоў, якія пакінулі радзіму ў той час, калі яна была самай беднай краінай у свеце, яшчэ трымаюцца ў памяці мінулыя карціны галечы, а ўяўленні аб велізарных зменах у іх, на жаль, вельмі цямняныя, і таму яны мяркуюць так: маўляў, якая карысць любіць «бедных сваякоў». А гэта памылка ўдвайне. Па-першае, сапраўдны патрыёт будзе любіць сваю зямлю і ў горы, і ў бядзе, па-другое, радзіма наша ўжо даўно не тая і людзі не тыя. Яе нельга цяпер не любіць, нельга не ганарыцца ёю, свабоднай, шчаслівай. Нельга не любіць сваю зямлю, калі ты нават маеш на чужыне і ўлас-

ны дом, і сям'ю, і новых сяброў.

Аб тым, што такое сум па роднай зямлі, можна было б гаварыць многа, Вера Антонаўна, можна было б прывесці вытрымкі з болей пісем у рэдакцыю, і ўсе яны пацвердзілі б адну думку: гэта любоў ёсць нешта сваяцкае, і яе нельга змешваць ці з якім пачуццём, а тым больш са здабытым доўгай працай дабрабытам. Не, радзіма не там, дзе добра матэрыяльна. Іншая справа, што на той зямлі, дзе вы жывяце, у вас выраслі дзеці і яна стала іх радзімай. Мы гэта разумеем, але аб гэтым трэба гаварыць прама і адкрыта. Ці не так?

Не, словы аб «чужым небе» — гэта зусім не выдумка. Аб гэтым гаварыў, напрыклад, і вядомы мастак Канстанцін Каравін, які памёр у Парыжы, у эміграцыі. У адным з апошніх свайх пісем ён напісаў так: «Як убачу бярозкі на фатаграфіі, дык сэрца пачынае шчымець. Нават ноччу сняцца!»

Гэта сказана сэрцам, душою.

І яшчэ некалькі радкоў з апавядання «Лілінікі вір» вядомага савецкага пісьменніка Канстанціна Паустоўскага аб яго думках у час паездкі ў Францыю.

«Сум па Расіі лёг на сэрца, — піша ён. — З гэтага дня я пачаў спынацца дамоў, на Аку, дзе ўсё было так знаёма, так міла і простадушна. У мяне пахаладзела пад сэрцам пры адной толькі думцы, што вяртанне на Радзіму можа па нейкай прычыне затрымацца хоць бы на некалькі дзён. Я палюбіў Францыю даўным-даўно. Але я не мог бы дзеля яе адмовіцца нават ад такой маласці, як ранішні шафранны прамень на сцяне старой хаты.

Не! Чалавеку ніяк нельга жыць без радзімы, як нельга жыць без сэрца».

Ці не так, землякі?

СВЯТАЯ ГОРДОСТЬ

ІЗ НОВОЙ ПОЭМЫ

Мы победили!
Ну, а как же там
Певчико оклеветанные жили,
Ведь их от нашей правды
отрешили,
Пустили дождь за ними по
пятам?!
Всегда шумела древняя
тайга,
Под слоем льда всегда
шептались реки:
Откуда столько силы
в человеке,
Поправим смерть и
ненависть врага,
Когда отвержен он и
оклеветан
И проволокою окружен,
Когда на письма
Ни строки ответа
И ни привета от любимых
жен?!

Что — мужество!
Оно само собою
Прийти к советским людям
не могло.
Оно росло в труде,
От боя к бою
И здесь, в тайге,
по-прежнему росло!
То мужество,
Что им давало силу
В глухой тайге, где ветер
клокотал,
Работать на Советскую
Россию,
А не на тех, кто их оклеветал.
О, сколько горьких песен было
спето,
О, сколько видеть довелось
смертей!

Но был их труд
Работой на Победу

Во имя жизни ленинских
идей!
Пусть на фронтах они не
воевали!
Но под руками их во тьме
глухой
Во имя жизни
Города вставали,
Заводы поднимались над
тайгой,
Когда над ними коршуны
кружили
И каркала, слетаясь,
воронье —
Они не миской супа были
живы,
А верю в Отечество свое!
Они в те годы верили
безмерно,
Что нужно
Веру в Родину сберечь,
Что их нельзя от партии
отвернуть!
И от народа их нельзя
отречь...
Они по вражьим целям не
стреляли.
Но в мае сорок пятого
Они
С Победою друг друга
поздравляли
Тем, что на фронт работали,
сродни,
Сродни солдатам,
Что лежат в могиле,
Сродни солдатам,
Что в Берлин вошли,
Сродни всем тем,
Что грудью заслонили
Святую гордость ленинской
земли,
Им орденов с медалями не
надо,

К чему им запоздалые цветы!
Была бы только Родина
в награду —
От солнечной росинки — до
звезд!
Седые коммунисты тех годов,
Они о снисхожденье не
просили.
Из темноты колымских
голодов
Вернуло их бессмертье
России.
Бессмертье,
Которое они
На баррикадах, в битвах
утверждали...
Их
Партия вернула в наши дни
Тому, кому они
принадлежали!
Их не сломали реки грязной
джи,
И лагеря, где псы да ветры
лают.
Вернулись,
Потому что Ленин — жив!

Владимир ФИРСОВ.

Сегодня в номере

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Белорусская ССР была одной из основательниц Организации Объединенных Наций и одной из первых подписала ее Устав. Республика принимала участие в работе всех сессий Генеральной Ассамблеи ООН и своей настойчивой и последовательной борьбой за сохранение и победу ее принципов завоевала себе широкое признание на международной арене. Не случайно поэтому Минск выбран местом, где проводится свою работу межрегиональный семинар ООН «Социальные результаты индустриализации».

Главная задача семинара — обсуждение проблем, связанных с методами и ролью индустриализации для общего экономического, социального и культурного развития обществ. На примере Белорусской ССР представители 20 стран Азии, Африки и Латинской Америки смогут убедиться в том, насколько необходима индустриализация молодым развивающимся странам, насколько велика ее роль в ликвидации последствий колониализма и экономической зависимости. О работе семинара нашим читателям рассказывает министр иностранных дел БССР К. Киселев в статье «Нам ёсць што паказаць» (1—2 стр.).

Марфа Даниловна Качура три года тому назад вернулась на Родину из Соединенных Штатов Америки. Ее судьба — это судьба многих сотен измученных вечно нуждой людей, которые в поисках лучшей доли покидали до Октября родные места и отправлялись за океан. Много лет прожила Марфа Даниловна в США, до конца познала «прелести» капиталистического «рая». От тяжелой работы безвременно скончался ее муж Николай Константинович. Вдова с тремя детьми на руках долго добивалась пенсии за него, но напрасно. Сейчас она живет в деревне Турин Минской области у своей дочери Надежды, колхозницы артели «Знамя коммунизма». Ее сердце, как и сердца миллионов советских людей, согрела великая ленинская забота о человеке, о его благополучии и счастье. 82-летняя женщина пришла к сельскому учителю. «Неграмотная я, — сказала она, — не могу писать. Поэтому прошу вас, наставник, расскажите обо всем этом детям. Или напишите в газету. Пусть знают все о моей жизни там и здесь». Ее просьба выполнена. «Выконваю вашу просьбу, Марфа Даниловна, 2 стр.).

В статье «І сняцца белыя бярозы»... (3 стр.) редакция продолжает разговор с читателями о любви к Родине. Поводом для него послужило письмо нашей соотечественницы из США Веры К., вернее несколько строк из этого письма. «Я, конечно, иногда скачу по Родине, — пишет она, — но не так, как пишут некоторые в «Голасе Радзімы», что, мол, и небо чужое на чужой сторонке, и солнце холодное... Может, у меня душа шыганкі, но для меня весь земной шар приятен». Да, на земном шаре есть много сказочно красивых мест. Но ни прекрасные озера Флориды, ни роскошные пальмы Аргентины

[Окончание на 6-й стр.]

Па вуліцах ідзе высокі чалавек з вялікай барадой. Барада яго белая, але вочы маладыя, зоркія. У іх радасць за ўсё тое, што ён бачыць навокал.
Людзі з цікавасцю паглядаюць на яго. Часам чуецца шэпт:
— Хто гэта?
— Беларускі паэт Уладзімір Дубоўка.
У час культу асобы (не без дапамогі «сяброў», якія апынуліся цяпер за мяжой) Дубоўка быў незаслужана пакрыўджаны. Але ён ніколі не крыўдаваў на Радзіму і ў імя яе, і для яе працаваў далёка ад роднай Беларусі, як для яе і ў імя яе твораць цяпер.
НА ЗДЫМКУ: Уладзімір ДУБОЎКА на вуліцы Мінска.

І Волгу бачыў я і Дон,
багата рэк сібірскіх бачыў.
Такі мой лёс: з юнацкіх дзён
ён вандраванні мне прызначыў.
Вадзіў праз горныя хрыбты,
цераз Байнал і за Байкалам.
А харастава, а пенкаты —
аж цераз самы край бывала,
Жыві хоць лішніх сто гадоў —
красу праславіць немагчыма.
Патрэбна сотня мастакоў
ды ўсе каб з яснымі вачыма...
Спявалі песню мне вятры,
спявалі песню навалыніцы.
А казкі, з-пад крутой гары,
плылі люстранаю крыніцай...
У песнях мне шумуе чарот
пра нарачанскія азёры.
У казках казачны народ
насіў лятунні аж на зоры...
Які б цяпер ні быў налі,
на сэрцы гарната яная, —

ад гэных песень і быліц
яны крышыліся, знікалі...
З грузінам жыў, як родны брат,
таксама жыў з сібіракамі.
Затым сяброў усюды шмаг,
а ў след — ніхто не кіне камень.
Не вырываліся з рукі
ані сякера ж, ні фуганак.
І з кельняй браў размах такі,
каб не было і з ёй заганы...
Без працы я не быў нідзе,
а праца нам і твораць долю.
Ні на зямлі, ні на вадзе
не сумаваў я аніколі.
Бо усюды, скрозь — радзімы
край,
варштаты усюды ёсць для
працы.
Сумуе вораг наш няхай,
нам — неналі са смутным знацца.
Ул. ДУБОЎКА.

1958 г.

У разгары турысцкі сезон. У Беларусь прыязджаюць тысячы турыстаў з іншых гарадоў Савецкага Саюза, а таксама з замежных краін. Многія з іх падарожнічаюць на аўтамашинах, матацыклах. Добрую паслугу аказвае ім у дарозе турысцкі лагер — кэмпінг, размешчаны ў 18 кіламетрах ад Мінска па Брэсцкім шасэ. Тут ёсць магазін, пошта, рэстаран, станцыя тэхнічнага абслугоўвання. У маляўнічым лесе пабудаваны альтанкі, устаноўлены палаткі. Кожны, хто пабываў у лясным гарадку, ад'язджае адсюль са словамі ўдзячнасці.

НА ЗДЫМКУ: інжынер з Масквы В. І. Баранаў і яго жонка Іна Іосіфаўна ў кэмпінгу ўдакладняюць па карце далейшы маршрут свайго падарожжа.

ЧАТЫРЫ ТЫСЯЧЫ СКАЧКОЎ

Чатыры тысячы скачкоў... Столькі не зрабіў яшчэ ніводны парашутыст свету. Трохтысячны рубаж за ўсю гісторыю парашутызму ўдалося пераадолець толькі дваім — Герою Савецкага Саюза Васілю Рыгоравічу Раманюку і афіцэру Івану Іванавічу Саўкіну. Раманюк зрабіў гэта ў 1959 годзе. Саўкін — годам пазней. Але хутка ён ужо апярэдзіў славу тага выпрабавальніка, пайшоў далей і вось стаў першым «чатырохтысячнікам».

Шматлікім глядачы сабраліся жнівеньскім днём на адным з аэрадромаў. Тут закрываліся спаборніцтва парашутыстаў, і лепшыя з іх рабілі паказальныя скачкі.

Над аэрадромам на вышыні 1 000 метраў з'явіўся зялёны «АН-2». Ад яго аддзялялася маленькая фігурка, над якой амаль адразу раскрыўся купал. На зялёным полі, непадалёку ад сігнальных палатнішчаў, парашутыста ўжо чакалі таварышы. Падыгваючы стропы, спартсмен мякка прыземліўся амаль у цэнтры круга. Праз імгненне ён зноў быў у паветры, але ўзяцеў ужо туды на руках таварышаў. Яго «качалі» асабліва раласна —

ФІЛЬМЫ КІНАМАТАРАЎ

«Заслонаўцы сёння» — так называецца фільм, створаны творчым калектывам аматарскай кінастудыі Дома тэхнікі Беларускай чыгункі.

Аматарская кінастудыя беларускіх чыгуначнікаў выпусціла на экраны ўжо 7 кінафільмаў. З іх 5 на ўсесаюзных і рэспубліканскіх аглядах удастоены дыпламаў і ганаровых граматаў.

ІМ АПЛАДЗІРАВАЛА МАСКВА

Нядаўна з Масквы вярнулася агітбрыгада Рагачоўскага раённага дома культуры. З цікавым тэатралізаваным прадстаўленнем «Прывітанне з касмічных прастораў» яна выступіла на заводах «Калібр», «Чырвоны пралетарый», у Цэнтральным доме Савецкай Арміі, на ВДНГ і ў радзе іншых месц.

З выключнай цеплынёй масквічы сустракалі самадзейных артыстаў.

За поспехі ў развіцці самадзейнага мастацтва выставачны камітэт узнагародзіў агітбрыгаду дыпламам першай ступені. Некалькі чалавек удастоены ганаровых граматаў.

гэты ж скачок у Івана Саўкіна чатырохтысячны.

Пяцідзесцігадовы савецкі афіцэр устанавіў своеасаблівы сусветны рэкрд, абганяўшы амаль на дзве тысячы скачкоў самых лепшых замежных парашутыстаў.

ПРЫРОДА ТВАЙГО КРАЮ

Сонечнай цеплынёй, бляскам мясцянага святла, усмешкамі вясёлак, трапятаннем зарніц ідзе па зямных дарогах чароўны жывень. Хоць яшчэ па ўзлесках прабягаюць светлыя дні, але навокал ужо гасне зялёнае полемя сакавітых траў. Павалока туманаў нясмела цягнуцца над азёрнымі плёсамі, агортае пасвятлеўшыя гаі і дрыжачымі малочна-белымі фіранкамі гойдаецца ў паветры. Ядраныя ночы спрыяюць усходам азіміны і росту грыбоў.

Цягнуцца ўгору кіякі кукрузы, цвярдзее капустка, цукравеюць буракі і на доўгіх цыбуках сонечнымі капелюшамі гарыць сланечнік.

Цвітуць балотны казялец, позні старасцень, падтынік, мар'янік, палявая ярутка, жоўты лаганец, палын, палявы асот, рамонкі, а ў бары ліловым морам раскаціўся верасовы агонь. У кветніках агністай

У ГРОДЗЕНСКИМ ЗАПАРКУ

Яна не ўвайшла, а ўляцела ў кватэру праз насцеж адчыненай дзверы. У прыхожай пераапрунулася ў лёгкую блакітную сукенку, і ўсе тры пакой адразу напоўніліся звонкім дзявоцым голасам, дробнымі стукам тоненькіх абцасікаў.

— Ой, хутэй есці давайце. Да пачатку засталася пятнаццаць мінут, — звярнулася дзяўчына да маці, якая завячалася ля печы.

— Да якога пачатку? Ты што, ідзеш на другую змену?

— Ды не. Я толькі што з завода. У клуб іду. Сёння там выступаюць артысты з Мінска.

— А калі паспела набыць білет? — падаючы на стол ежу, спытала маці.

Зося паднесла да рота лыжку і раптам папярхнулася. Твар яе пачырванеў.

— Хіба білеты прадавалі на заводзе? — працягвала дапытвацца маці.

— Не, — ціха адказала Зося. — Білеты купіў ён.

— Хто ён?

— Мікалай Кудравеня. Цішыню парушыў звон лыжкі, што ўпала з рук маці і пакацілася па падлозе.

— Кудравеня? — перапытала маці. — Яшчэ чаго не хапала... Ты ж лепшая фармоўшчыца нашага завода і пойдзеш на канцэрт з чалавекам, які лёгкага хлеба шукае.

Гумарэска

— Мама, як вам не сорамна так гаварыць! Мікалая вы амаль не ведаеце.

— Гэта я не ведаю? Я ўсіх жыхароў пасёлка памятаю. І пра Кудравеню сёе-тое чула. Учора ля студні суседка Параска казалася, што ён — кар'ерыст.

— Ну, і што з гэтага, — паклаўшы лыжку, сказала Зося. — Чалавек ён добры, працавіты.

— Цяпер я ведаю, як у вас вынікі спаборніцтва падводзяць, калі кар'ерысты ў пашане ходзяць, — з'едліва дала маці.

— Хоць ён і кар'ерыст, але яго, — не адступала дачка, — на заводзе цэняць і паважаюць. Нядаўна хацелі паслаць на курсы абпальшчыкаў цэгля, дык ён не згадзіўся. «Мая работа, — сказаў Мікалай, — таксама адказная». А вы б, мама, пачулі, што пра Кудравеню на заводзе гавораць! Калі напярэдадні Першамайя ў клубе быў агульназаводскі сход, на ім нават наш тата выступаў і гаварыў пра Мікалая.

— І што ён казаў?

— Казаў, што залаты работнік гэты Кудравеня.

ЧАРОЎНЫ ХЛЕБАСОЛ

зыркасцю гараць фіялетава, ружовыя, блакітныя, бэзавыя, жоўтыя, белыя астры, флэкем, вярціні. Усюды са сваімі фарбамі і шчодрымі дарамі наступае багатая пара.

Выспелі ажыны, маліны, чорныя пацеркі аздобілі чаромхавыя гаі, на галінках аранжавай чысцінёй пераліваюцца гронкі аскомістых рабін, з-пад лісточкаў выглядаюць янтарныя брусніцы. У барах-беламошніках і лугавінах, пад паветрамі папараці мільгаюць чырвонагаловыя падасінавікі, падбарозавікі, з пухлых імхоў выглядваюць карычневагаловыя баравікі, ліловыя сыраежкі, залацістыя лісічкі. Неўзабаве каля пнёў распустяцца букеты цёмна-жоўтых апеняк.

У лесе — вечным сябры чалавека можна шмат чаго ўбачыць, асабліва ў жніўні. Вось бойкія рабчыкі шумлівай чародкай узяліся з бруснічных плантацый і, тварка рассыпаўшыся ў розныя бакі, схаваліся ў бухматых кронах астраўка. Нізка над вершалінамі дрэў снуюць вяртлявыя сойкі, сарокі. На барабанны стук дзятла мігам адгукваюцца сіпцы і каралькі. Лаўны насякомых ахвотна падарожнічаюць разам з чубатым «доктарам леся» і падбіраюць ля падножжа яго сталюкі харчовыя адкіды.

У час, калі ранішня зарабівае першыя шчыліны ў густым тумане над рачнымі

плёсамі, на лузе і ў затоках працянаюцца крыжанкі, чаплі, кулікі... У тряснягах падрастлі качаняты. Яны даўно змянілі жоўты пух на цёплае і мяккае пер'е.

Збіраюцца ў чароды ішпакі, ластаўкі. Салаўі, зязюлі, івалгі, белыя буслы рыхтуюцца пакідаць абжытыя куткі роднага краю.

Маладыя барсукі пад наглядом бацькоў на скоп'яных угоддзях, каля балот і ў малініках высочваюць вукоў, жаб і мышэй. Карныя «экспедыцыі» на мышавідных грызуноў праводзяць пражэрлівыя ласка, гарнастаі і тхор.

На водных «пашах» расквашуецца рыба. Любяць гуляць удзень рыбныя сяголеткі п्लотак, ляшчоў. Плёскаючы ў празрыстай плыні, яны пакідаюць на паверхні азёрна-рачных люстраў бурбалкі і кругі. А гуллівыя верхаводкі, чырваналёркы і акуні нават скачучы над вадой і пабліскаваюць серабрыста-бронзавай лускай.

Каля вадаёмаў можна пачуць плёск падаючых зараснікаў. Гэта працуюць бабры на сваіх «дзялянках» — назапашваюць корм і драўніну для рамонту жылля.

...Палявымі гасцінцамі, ляснымі даямі павольна адыходзіць ад нас апошні летні месяц жывень — хлебасол і прадвеснік восені.

Ул. БУТАРАЎ.

— Дзіва ж, залаты, — перапыніла дачку маці. — І праўду кажа народная прымаўка: свой свайго здалек бачыць. Бацька ж твой таксама калісьці аб кар'еры марыў. Быў майстрам у цэху сырцу, хадзіў у старшынях заводскага камітэта, замяшчаў галоўнага механіка. Калі б я не адгаварыла, дык і па сённяшні дзень пасяды б мяняў.

Размову парушыў бой на сцэнага гадзінніка.

— Ой, я ж спазняюся, — сказала Зося і куляй вылецепа з-за стала. Але тут жа вярнулася, падбегла да маці, абняла яе за шыю і ласкава сказала:

— Ты, мамачка, пра Мікалая казалася няпраўду. Ён добры, душэўны чалавек. Лепшага, бадай, на ўсім заводзе няма. А кар'ерыстам яго завуць жартоўна, бо ён працуе экскаватаршчыкам у кар'еры...

Л. СКІБЕНКА.

Ахвяра моды.

ПЯЦЬ МІНУТ АДВАГІ

Гэта адбылося ў адзін з веснавых дзён. Цяляніца саўгаса «Бобр» Крупскага вытворчага ўпраўлення Ядвіга Пятроўна Бабіцкая раніцай пайшла з дому. Раніцаць за малалетнімі дзецьмі яна напярсіла сваю старую маці.

Пагуляўшы з малымі, пенсіянерка А. Бабіцкая выйшла на двор. Двое дзяцей у доме засталіся адны. Некаторы час яны забавляліся, а затым пяцігадовы Пеця знайшоў у нішані ватоўні наробок з запалкамі і пачаў іх запальваць. Спачатку малы радаваўся яркім лязчыкам агню. А калі пакой завалаў густым дымам, Пеця спалохаўся і выбег на вуліцу, пакінуўшы ў доме маленькага Віцю, якому не было і двух гадоў.

Заўважыўшы бяду, да палаччага дома кінуліся людзі. Наперадзе бег Іван Цаўмяноў, і ў той самы момант, калі ён першы расчыніў уваходныя дзверы і хуткім позірнам азінуў палачы пакой, да яго слыху данесся аднекуль слабы дзіцячы стогн. «Дзіці! Там, у агні, дзіці!». Гэта думка кінула да дзеяння. І Цаўмяноў рашуча пераступіў парог.

Абмацаваючы ўсе рукі, ён знайшоў пад ложкам сціснутага ў камлячок маленькага Віцю, які быў ужо ў непрытомным стане. Прыціснуўшы хлопчыка да сваіх грудзей, смелы чалавек вынес яго з палаючага дома і аказаў неабходную дапамогу.

Нядаўна Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР за праўленую мужнасць пры выратаванні жыцця дзіці на панжары шафэр Іван Сямёнавіч Цаўмяноў узнагароджан медалем «За адвагу на панжары».

М. ЧУРАКОЎ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».